

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Samtlige ministerier mv.

Dato: 1. december 2009

J.nr.: 323-0001

Indberetning november 2009

Politiske forhold.

Efterårssamlingen i Inatsisartut blev indledt den 25. september 2009 og afsluttet den 27. november 2009 med vedtagelsen af en finanslov for 2010. Der indberettes særskilt fra Inatsisartuts samlinger, hvorfor månedsindberetningen ikke indeholder emner fra samlingen.

Politianmeldelse mod Siumut's formand Aleqa Hammond.

De grønlandske medier kunne i november 2009 oplyse, at en person i partiet Atassut har indgivet politianmeldelse mod formand i partiet Siumut Aleqa Hammond. En anmeldelse som politiet nu efterforsker.

Angiveligt skulle Aleqa Hammond have brudt sin tavshedspligt i Inatsisartut's udvalg til valgs prøvelse, ved at have videregivet belastende oplysninger fra udvalgsarbejdet til 3. mand, om Atassut's formand Gerhardt Petersen.

Rigsombudsmanden i Grønland
Indaleeqqap Aqquataa 3
Postboks 1030
3900 Nuuk

Kalaallit Nunaanni Rigsombudsmandi
Telefon: (+299) 32 10 01
Telefax: (+299) 32 41 71
E-mail: riomgr@gl.stm.dk
www.rigsombudsmanden.gl

Nedsættelse af en transportkommission.

Naalakkersuisut oplyste den 3. november 2009, at man har nedsat en transportkommission. Kommissionen skal gennemgå transportområdet og komme med forslag til en langsigtet transportpolitik, der understøtter Selvstyrets mål om en selv bærende økonomi.

Transportkommissionen består af 5 medlemmer:

- Christen Sørensen, (formand), professor ved syddansk universitet
- Vagn Andersen, direktør
- Kristian Lennert, direktør i det rådg. ingeniørfirma Inuplan A/S
- Nick Nielsen, ingeniør
- Karl Davidsen, souschef i de grønlandske kommuners forening Kanukoka

Nedsættelse af en skatte- og velfærdskommission.

Naalakkersuisut oplyste den 6. november 2009, at man har nedsat en skatte- og velfærdskommission med 5 medlemmer.

Ifølge formand for Naalakkersuisut Kuupik Kleist er kommissionen nedsat for at skabe et godt grundlag for arbejdet med koalitionsens mål om at mindske den store ulighed, der er i Grønland, og for at forbedre de nugældende offentlige støtte- og tilskudsordninger.

Kommissionen skal foretage en gennemgribende analyse af skatter, afgifter og velfærdsydelser og komme med anbefalinger til hvordan borgernes velfærd generelt kan højnes, særligt blandt økonomisk dårligst stillede familier. Kommissionen skal aflevere en statusrapport allerede foråret 2010. Den endelige betænkning forventes at være klar i februar 2011.

Naalakkersuisut har udpeget professor i nationaløkonomi Torben M. Andersen som formand for Kommissionen. Det oplyses i den forbindelse, at Torben M. Andersen har også været formand for den danske velfærdskommission. Derudover er følgende blevet udpeget som medlemmer:

- Socialdirektør Magga Fencker, Qaasuitsup Kommunia
- Sociolog Nina Banerjee, tidligere ansat i Videnscenteret for Børn og Unge, MIPI
- Departementschef Peter Schultz, Formandens Departement
- Lektor Peder Andersen, Fødevareøkonomisk Institut i Danmark

Udover kommissionen nedsættes der en politisk følgegruppe med en repræsentant for hvert af Inatsisartuts partier.

Kirken i Grønland under Selvstyret.

Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke Mimi Karlsen udtalte den 22. november 2009 til KNR's radioavis bl.a. at Kirken i Grønland er en del af den danske folkekirke - også under Selvstyret.

- Den grønlandske kirke er en del af Rigsfællesskabets kirke, fastslår Mimi Karlsen.

Ifølge radioavisen har Kirken ventet på en politisk udmelding fra netop Mimi Karlsen. Det store spørgsmål har været, om Kirken skulle løsrive sig og blive selvstændig, sådan som Færøerne har gjort. Men det afviser Mimi Karlsen.

- Der er ingen her, som ønsker, at Kirken skal løsrive sig fra Rigsfællesskabet, og vi har ikke tænkt os at gøre som Færøerne. Vi vil stadig gerne stå fast ved Grundloven og den evangelisk-lutherske Kirke og er med i den danske folkekirke, siger Mimi Karlsen.

Hun peger på, at det blandt andet vil være godt for fællesskabet stadig at være med i den danske folkekirke. - Det er stadig godt for folkekirken at være sammen i et stort fællesskab, påpeger Mimi Karlsen.

Erhverv og Økonomi.

Grønlands to aviser fusioner.

I min indberetning for oktober 2009 indgik bl.a., at avisen *AG* har svære økonomiske problemer. I forlængelse heraf offentliggjorde *AG* og den anden avis *Sermitsiaq* den 13. november 2009, at de fusionerer for at sikre fortsat udgivelse af de to uafhængige landsdækkende, grønlandske aviser.

Det oplyses, at forhandlingerne har været nødvendige, fordi begge bladhusene har haft svigtende annonceindtægter i den senere tid, som har medført en meget anstrengt økonomi. Desuden anses bortfald af en særligt lav avisporto internt i Grønland en trussel mod avisernes økonomi.

AG har eksisteret i knapt 150 år og *Sermitsiaq* i 50 år. Fra nytår vil *AG* udkomme én gang ugentligt i stedet for to gange. *Sermitsiaq* udkommer fortsat én gang ugentligt. De to aviser får fælles nyhedsportal fra det nye år.

Avisernes nuværende redaktionelle linjer og særpræg skal bevares og sikres. Fra nytår bliver den erhvervsdrivende fond *AG/Sermitsiaq* ledet af administrerende chefredaktør Poul Krarup og Inga Dora G. Markussen bliver ansvarshavende chefredaktør i foretagendet.

Efterfølgende er der indgået aftale med Naalakkersuisut om, at Naalakkersuisut vil afsætte penge på finansloven for 2010 og to år frem, som delvis kompensation for bortfald af en særligt lav avisporto pr. 1. januar 2010. Naalakkersuisut og redaktørerne for aviserne *AG* og *Sermitsiaq* er enige om, at der skal arbejdes frem mod en 3-årig rammeaftale, der kan hjælpe aviserne ud af krisen.

Nye flyruter mellem Grønland og Island og nye afgangstider.

Air Greenland A/S oplyste den 23. november 2009, at nye forbindelser mellem Grønland og Island og en forbedret fartplan indenrigs i Grønland er de væsentligste elementer i Air Greenlands fartplan for 2010.

I højsæsonen vil selskabet flyve med en af sine nyindkøbte DASH 8-200 direkte mellem Nuuk og Keflavik lufthavn en gang om ugen.

Før og efter højsæsonen, i perioderne 5. maj – 19. juni og igen 11. – 29. september vil selskabet flyve ruten Nuuk – Reykjavik – Narsarsuaq – Nuuk en dag om ugen og Nuuk - Narsarsuaq – Reykjavik – Nuuk en anden dag om ugen.

Air Greenland oplyser, at selskabet med sin nye rute ønsker at give sine kunder flere valgmuligheder og bedre forbindelser til en lang række europæiske og amerikanske destinationer via den internationale lufthavn i Keflavik.

Air Greenland oplyser videre, at fra januar vil afgangene fra Kangerlussuaq til København ligge 2 timer senere end i dag. Det vil bl.a. betyde at der også vil være senere afgange fra Nuuk om formiddagen. Fremover vil man f.eks. kunne flyve fra Nuuk kl. 11 og stadig nå forbindelsen til Danmark. Ankomst til København vil være kl. 21.30.

For Sydgrønlands vedkommende vil der fortsat være en ugentlig flyvning mellem Narsarsuaq og København med selskabets Boeing 757 ”Kunuuunnguaq” de første måneder af året og i højsæsonen. Når Air Greenland tager sine nye Dash 8-200 i drift efter påske, bruges de blandt andet til at skabe flere ugentlige forbindelser mellem Sydgrønland og Danmark via Kangerlussuaq.

Ny brancheorganisation for olie- og gasproduktion i Grønland.

En gruppe af ledende olieselskaber blandt licenshavere til efterforskning og udnyttelse af kulbrinter ved Grønland oplyste den 6. november 2009, at man har stiftet brancheorganisationen *Greenland Oil Industry Association - GOIA*.

De syv stiftere af organisationen er grønlandske datterselskaber af DONG, Esso, Chevron, Husky Oil, Cairn Energy, PA Resources samt det selvstyrejede Nunaoil A/S.

Det oplyses i en pressemeddelelse bl.a., at ”...et stadigt stigende fokus på mulighederne for olie- og gasproduktion i Grønland har øget behovet for et fælles forum for industrien.” I GOIA har man valgt Arne Rosenkrands, DONG Energy, som formand og Ian Watt, Cairn Energy, som viceformand. Arne Rosenkrands har tidligere været direktør i Nunaoil A/S.

Det oplyses, at GOIA’s primære mål er:

- at arbejde sammen for at bidrage til en sikker udførelse af fx bore- og produktionsaktiviteter og for at sikre de højeste standarder med hensyn til miljøet,
- at udvikle fælles viden gennem industristudier og at dele ’best practice’,
- at stille et forum til rådighed for kommunikation med myndighederne og det grønlandske samfund,
- at styrke og promovere udviklingen af en konkurrencedygtig olie- og gasindustri i Grønland gennem samarbejde og dialog med interessenter.

Grønlands energiforbrug 2004-2008.

Grønlands Statistik oplyser i publikationen *Grønlands energiforbrug 2004-2008*, at Grønlands energiforbrug har været jævnt stigende over en årrække. Fra 2007 til 2008 steg energiforbruget med 4,6 %, bl.a. pga. en koldere vinter i 2008.

Publikationen *Grønlands energiforbrug 2004-2008* er resultatet af en rekvireret opgave, idet Grønlands Statistik udarbejder en årlig energistatistik for Grønlands Selvstyre. Det anføres, at tallene gør det muligt at følge energiforbruget og bl.a. vurdere opfyldelsen af Grønlands forpligtigelser i forhold til Kyoto-aftalen med hensyn til reduktion af CO₂-emission.

Publikationen er en opdatering af sidste års *Grønlands energiforbrug 2004-2007*, jf. min indberetning for november 2008.

Vedvarende energi.

Produktionen af vedvarende energi er vokset jævnt siden 1993, hvor landets første vandkraftværk blev indviet i Buksefjorden ved Nuuk. Værket i Buksefjorden er indtil videre landets største vandkraftværk. Vandkraftværket i Tasiilaq blev taget i brug i december 2004, mens vandkraftværket i Qorlortorsuaq i Sydgrønland blev taget i brug i 2007. Værket i Qorlortorsuaq forsyner byerne Qaqortoq og Narsaq, og er det første vandkraftværk i Grønland, der forsyner flere byer. Et fjerde vandkraftværk er under opførelse ved Sisimiut.

I 1989 begyndte man at afbrænde affald med henblik på at anvende den herved opståede restvarme. I dag udnyttes restvarmen fra kommunale affaldsforbrændingsanlæg i byerne Qaqortoq, Nuuk, Maniitsoq, Sisimiut og Ilulissat.

Vandkraft er den vigtigste vedvarende energikilde. I 2008 var produktionen fra vandkraft 89 % af den samlede produktion af vedvarende energi. Resten af produktionen kan henføres til affaldsforbrænding.

Produktionen af vedvarende energi har øget selvforsyningsgraden¹ og dermed reduceret Grønlands afhængighed af fossile brændstoffer. I 2008 var selvforsyningsgraden 8,1 %.

CO₂-emission fra energiforbrug fordelt på brancher i 2008.

Ifølge Grønlands internationale miljøforpligtigelse skal den gennemsnitlige emission af drivhusgasser i perioden 2008-2012 reduceres med 8 % i forhold til basisåret 1990. I 2008 var den samlede CO₂-emission fra energiforbrug på 682.389 tons. Det er 8,3 % mere end emissionen i basisåret 1990 på 630.000 tons.

Produktionserhverv tegnede sig for 30 % af den samlede CO₂-emission i 2008. Konverteringssektoren (Produktionen af el og fjernvarme) stod for 24 % af den samlede CO₂ emission i 2008. Handels- og serviceerhverv udledte tilsammen 10 % af den samlede emission, mens husholdningerne stod for 21 %. Udledningen af CO₂ fra transport svarede til 14 % af den samlede CO₂-emission.

---

¹ Selvforsyningsgraden er opgjort som produktionen af primær energi i forhold til det faktiske energiforbrug.

TAC fastsættelse for fiskeri ved Grønland i 2010.

Naalakkersuisut (tidl. landsstyret) har for en række fiskearter fastsat de samlede tilladte fangst-mængder (TAC) for 2010, gældende for fiskeri ved Grønland.

For torsk og hellefisk kan det sammenfattes:

Torsk.

Den biologiske anbefaling i forhold til fiskeriet efter torsk i grønlandsk farvand er uændret i forhold til 2009, nemlig at der ikke fiskes på bestanden; hverken havgående eller kystnært. På baggrund af den biologiske anbefaling er det fastlagt, at TAC'en for 2010 reduceres med 50 % set i forhold til 2009 – fra 20.000 tons i 2009 til 10.000 tons i 2010. Med denne gradvise reduktion er der taget hensyn til bilaterale aftaler og erhvervets interesser. På længere sigt kan den samlede torskquote blive nulstillet fra 2011, såfremt der ikke sker forbedringer på rådgivningen.

Områderne udenskærs i Vestgrønland og områderne nord for 62°N i Østgrønland holdes lukket for fiskeri efter torsk.

Hellefisk.

Den biologiske rådgivning i forhold til det kystnære fiskeri efter hellefisk i områderne Upernavik, Uummannaq og Diskobugten er uændret i forhold til 2009. Tilsvarende er de tilladte fangstmængder uændrede, idet dog bestanden i Davis Strædet efter den biologiske rådgivning giver grundlag for at øge fiskeriet i den grønlandske del af området med 1.500 tons i forhold til 2009. Således kan der ifølge rådgivningen i 2010 fanges 7.000 tons hellefisk i den grønlandske del af Davis Strædet

For en række mindre betydende arter i fiskeriet som helleflynder, havkat, lodde, sild og kammuslinger er der uændrede kvoter i forhold til 2009. TAC for fiskeriet efter skolæst er halveret til 1.000 tons som følge af den biologiske rådgivning for arten: at der ikke fiskes på bestanden i hverken Vest- eller Østgrønland. TAC for fiskeriet efter bundlevende rødfisk ved Østgrønland er hævet fra 1.000 tons til 5.000 tons (Sebastes Marinus),.

TAC 2010 for rejer og krabber forventes vedtaget i december 2009.

Andet.

Indvielse den 23. november 2009 af nyt klimaforskningscenter i Nuuk.

Naalakkersuisoq for Forskning mv. Mimi Karlsen forestod under en ceremoni og reception på Grønlands Naturinstitut *Pinnngortitaleriffik* indvielsen af Klimaforskningscenteret *Silap Pissusianik Ilisimatusarfik* i Nuuk. Klimacentret er placeret hos Grønlands Naturinstitut og er finansieret af bevillinger på i alt 75 mio. kr. i årene 2009-2012 fra globaliseringspuljen og med grønlandske bidrag i form af boliger, logistik og sekretariatsbistand.

Naalakkersuisoq Mimi Karlsen sagde bl.a. under indvielsen:

Den øgede fokus på klimaforandringer og forskning i tilknytning til denne, har bragt Grønland og det arktiske område i et internationalt søgelys. Naalakkersuisut beklager at Videnskabsminister Helge Sander ikke kan deltage ved indvielsen af klimacenteret på grund af ændring af flyvningen mellem København og Kangerlussuaq.

Der er tale om et tværvideenskabeligt center, som skal fokusere på effekter af klimaændringer i den arktiske natur og det arktiske samfund.

Der er på sigt brug for et bedre vidensgrundlag omkring, hvordan klimaændringerne påvirker det grønlandske samfund i form af bl.a. nye erhvervsmuligheder, ændrede bosætningsmønstre, levevilkår etc. Vi ser frem til etableringen af Silap Pissusianik Ilisimatusarfik – Klimaforskningscenter som et center for forskning, uddannelse og dokumentation.

Ideen om at etablere et arktisk klimaforskningscenter blev udformet efter et møde mellem videnskabsminister Helge Sander og det daværende medlem af Naalakkersuisut.

Naalakkersuisoq Mimi Karlsen afsluttede sin tale med at udtrykke glæde over videnskabsministerens visioner om etableringen af et arktisk klimaforskningscenter.

Se i øvrigt om Klimaforskningscenteret på Grønlands Naturinstituts hjemmeside www.natur.gl.

Naalakkersuisoq Mimi Karlsen og centerleder, professor Søren Rysgaard klippede den røde snor over som tegn på, at klimaforskningscenteret i Grønland nu er officielt åbnet. Foto: Leiff Josefsen, www.sermitsiaq.gl.

1. søndag i advent. Juletræet tændes i Nuuk.

Juletræstændingen er traditionen tro velbesøgt. Foto: Leiff Josefsen, www.sermitsiaq.gl

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller